

EUROPEISKA KOMMISSIONENS SVAR PÅ EUROPEISKA REVISIONSRÄTTENS SÄRSKILDA RAPPORT:

”EU-STÖD FÖR RÄTTSSTATEN PÅ VÄSTRA BALKAN: TROTS INSATSER KVARSTÅR GRUNDLÄGGANDE PROBLEM”

SAMMANFATTNING

I. När det gäller rättsstatens viktiga roll i utvidgningsprocessen vill kommissionen påminna om att EU:s politiska dialog med utvidgningspartner om rättsstaten äger rum inom ramen för de bilaterala stabiliserings- och associeringsavtalen och som en del av den strategiska stabiliserings- och associeringsprocessen. Genom antagandet av den reviderade utvidgningsmetoden i februari 2020 har ytterligare tonvikt lagts på ”grundprinciperna” – rättsstatsprincipen, grundläggande rättigheter och demokrati, reform av den offentliga förvaltningen och socioekonomisk stabilitet. Regelbunden övervakning av rättsstatliga reformer sker inom EU:s utvidgningsprocess och rapporteras, särskilt i kommissionens årliga utvidgningspaket av landsrapporter.

II. Som ett komplement till detta starka politiska åtagande är instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA) fortfarande ett viktigt verktyg för att mobilisera tekniska och finansiella resurser till stöd för reforminsatser som görs av partner på västra Balkan.

IPA III, som antogs den 15 september 2021 av Europaparlamentet och Europeiska unionens råd, ökar styrningen från unionen och förbättrar anpassningen till unionens prioriteringar genom att ha en tydligt definierad tematisk inriktning för perioden 2021–2027 snarare än genom att fastställa anslagen till olika stödmottagare från början. Dessutom kommer programplaneringen för IPA III att bygga på framväxande behov och säkerställa en balans mellan förutsägbarhet och prestationsbaserad finansiering.

IV. Kommissionens årliga rapporter för perioden 2014–2020 visar att alla partner på västra Balkan har gjort vissa framsteg på rättsstatsområdet och att vissa partner i synnerhet har visat goda och bestående framsteg. EU-stödets inverkan på rättsstaten har varierat.

V. Kommissionen instämmer i civilsamhälleliga organisationers och mediers viktiga roll i en fungerande demokrati som styrs av rättsstatsprincipen. Totalt har kommissionen investerat omkring 250 miljoner euro inom ramen för IPA II i det civila samhället och medierna i regionen, vilket är ett stort och betydande anslag med direkt relevans för och inverkan på rättsstatsområdet.

Det finns ett betydande och ökande stöd för mediernas frihet och mångfald som finansieras genom programmet för faciliteten för det civila samhället och media. Dessa åtgärder kanaliseras främst genom anslaget för flera länder (som gör det möjligt att rikta sig till alla IPA-stödmottagare samtidigt). Stödet till medier i flera länder riktas till offentliga programföretag, säkerhet för journalister, mediekompetens, kvalitetsjournalistik, stöd till rättsväsendet, stöd till mediekanaler via det europeiska initiativet för demokrati och nyligen ett program på 10 miljoner euro till stöd för hållbarhet i medieföretag.

Samråd med det civila samhället om beslutsfattande och reformprocesser följs upp i en regelbunden politisk dialog om reform av den offentliga förvaltningen med myndigheterna (t.ex. särskilda grupper för reform av den offentliga förvaltningen) och är ett av tre fokusområden inom ramen för den EU-finansierade årliga övervakningen av riktlinjerna för stöd till det civila samhället från GD Utvidgning, som genomförs av EU:s tekniska stöd till organisationer i det civila samhället. Båda är verktyg av direkt relevans för rättsstaten. Denna analys ingår sedan i kommissionens egen övervakning, rapportering och politiska dialog.

VI. Kommissionen avsätter betydande stöd och resurser för att minska riskerna till följd av begränsad administrativ kapacitet. Att förbättra den administrativa kapaciteten är ett övergripande mål för kommissionens åtgärder i regionen, som kommissionen stöder systematiskt med åtgärder utöver nivån för rättsstatsprojekt genom tekniskt stöd (bland annat i samarbete med OECD/stödprogrammet för förbättring av förvaltningen och ledningen i central- och östeuropeiska länder (Sigma)), riktat ekonomiskt stöd till området och politisk dialog.

Mer allmänt ges ett betydande stöd till genomförandet av reformer av den offentliga förvaltningen i vad som i slutändan är ett mer långsiktigt statsbyggande, som syftar till att föra västra Balkan till den nivå som krävs för att uppfylla kriterierna för EU-medlemskap.

När det gäller villkor inom ramen för IPA II påpekar kommissionen att IPA II-förordningen innehåller strikta klausuler om ändring av stöd vid begränsade framsteg eller resultat, och kommissionen har använt sig av dem. Kommissionen hänvisar till sitt svar på punkt 40.

VIII. (Första strecksatsen) Kommissionen godtar rekommendationen.

(Andra strecksatsen) Kommissionen och Europeiska utrikestjänsten godtar delvis rekommendationen.

Kommissionen och Europeiska utrikestjänsten understryker att de i stor utsträckning stöder civilsamhället och oberoende medier när det gäller att stärka deras oberoende tillsynsroll i ett demokratiskt samhälle grundat på rättsstatsprincipen. Ekonomiskt stöd till oberoende medier beviljas på grundval av objektiva kriterier som överensstämmer med EU:s prioriteringar.

Kommissionen kommer att fortsätta att stödja civilsamhälleliga organisationer samt medier inom ramen för sin programplanering. Hänsyn kommer att tas till finansiering för civilsamhälleliga organisationer inom ramen för rättsstatsinsatser, men utan föregående öronmärkning.

Kommissionen anser att projektfinansiering är den lämpligaste formen av finansiering för civilsamhälleliga organisationer, då organisationsstöd i sig är riskfyllt eftersom det skapar beroende.

(Tredje strecksatsen) Kommissionen godtar delvis rekommendationen.

Kommissionen påminner om att IPA III-förordningen utgör den rättsliga ramen för förstärkt användning av ändring av stödets omfattning och intensitet vid en betydande tillbakagång eller ihållande brist på framsteg från stödmottagarens sida. Kommissionen kommer att tillämpa detta från fall till fall på lämpligt sätt mot bakgrund av proportionalitetsprincipen.

(Fjärde strecksatsen) Kommissionen godtar rekommendationen.

INLEDNING

7. Ett robust regelverk för korruptionsbekämpning, inklusive bestående resultat, är ett av de viktigaste kraven för anslutning till EU.

Genom antagandet av den reviderade utvidgningsmetoden i februari 2020 har ytterligare tonvikt lagts på ”grundprinciperna” – rättsstatsprincipen, grundläggande rättigheter och demokrati, reform av den offentliga förvaltningen och socioekonomisk stabilitet. Aspekter som rör korruptionsbekämpning beaktas med fullständig övergripande relevans.

EU:s politiska dialog om korruptionsbekämpning med utvidgningspartner förs inom ramen för de bilaterala stabiliserings- och associeringsavtalen och som en del av den strategiska stabiliserings- och associeringsprocessen. Dialogen är särskilt inriktad på framsteg i genomförandet av korruptionsbekämpningsåtgärder och relaterade reforminsatser, bland annat inom rättsväsendet, penningtvätt och organiserad brottslighet.

Konkreta och omfattande preliminära riktmärken för korruptionsbekämpning har fastställts av medlemsstaterna, t.ex. för Montenegro och Serbien inom ramen för deras anslutningsförhandlingar. Riktmärkena är inriktade på rättslig anpassning, institutionsuppbyggnad och upprättande av register

över framgångsrika domar i korruptionsmål (med särskild tonvikt på korruptionsfall på hög nivå som kan undergräva rättsväsendet och demokratin som helhet).

17. Framsteg har gjorts när det gäller alla åtgärder i prioriteringsagendan från Sofia.

(Sjätte strecksatsen) Kommissionen konstaterar att det europeiska initiativet för demokrati inte är det enda sättet att stödja oberoende och pluralistiska medier och civilsamhället, utan ett ytterligare sätt.

IAKTTAGELSER

27. Kommissionen vill klargöra att syftet med de årliga rapporterna är att bedöma kandidatländer och potentiella kandidatländer framsteg med EU:s standarder och regelverk och ge relevanta rekommendationer. Framsteg i genomförandet av IPA rapporteras i den årliga rapporten om genomförandet av Europeiska unionens instrument för yttre åtgärder.

28. Samråd med civilsamhälleliga organisationer är en regelbunden del av förberedelserna inom underkommittéerna för rättvisa, frihet och säkerhet för alla partner på västra Balkan. Frågor om yttrandefrihet/mötesfrihet tas regelbundet upp med dessa. EU betonar regelbundet behovet av inkluderande och öppna samråd med civilsamhället för rättsstatsreformer.

Kommissionen uppmanar också civilsamhälleliga organisationer att bidra till de årliga rapporterna och beaktar deras inlagor.

29. EU:s ekonomiska stöd till det civila samhällets insatser i regionen är stort, omkring 250 miljoner euro för perioden 2014–2020, och baseras på projekt på medellång sikt som ofta förnyas.

Sedan 2009 kanaliserar kommissionen sitt bilaterala och multinationella IPA II-stöd till det civila samhället och oberoende medier på västra Balkan och Turkiet genom sin facilitet för det civila samhället.

När det gäller ekonomiskt stöd till det civila samhället erbjuder faciliteten för det civila samhället ett brett utbud av stöd – tekniskt stöd till civilsamhälleliga organisationer samt bidrag inom ett stort antal tematiska områden. Dessa inbegriper särskilt rättsstaten, även indirekt genom andra teman såsom reform av den offentliga förvaltningen, miljöskydd, jämställdhet osv. Under IPA II-perioden nåddes omkring 1 000 civilsamhälleliga organisationer av detta stöd.

31. Samråd med det civila samhället om beslutsfattande och reformprocesser följs upp i en regelbunden politisk dialog om reform av den offentliga förvaltningen med myndigheterna (t.ex. särskilda grupper för reform av den offentliga förvaltningen) och är ett av tre fokusområden inom ramen för den EU-finansierade årliga övervakningen av riktlinjerna för stöd till det civila samhället från GD Utvidgning, som genomförs av EU:s tekniska stöd till organisationer i det civila samhället. Båda är verktyg av direkt relevans för rättsstaten. Denna analys ingår sedan i kommissionens egen övervakning, rapportering och politiska dialog.

Dessutom innehåller de regelbundna rapporter om reform av den offentliga förvaltningen som utarbetas av OECD/Sigma ytterligare uppgifter om offentliga samrådsprocesser, som återspeglas i kommissionens årliga utvidgningspaket.

32. Kommissionen välkomnar bedömningen att den politiska viljan och egenansvaret för reformerna är de största riskerna avseende EU-stödets inverkan och hållbarhet. Sådana risker kan dock inte minskas genom ett enda projekt [IPA-stöd] eller av genomförandepartner. Kommissionen minskar dessa risker genom politiska och policyrelaterade dialoger för att säkerställa ett kontinuerligt åtagande på hög nivå om att reformera rättsstaten. Detta är en del av kommissionens centrala engagemang för utvidgningen.

33. Kommissionen kompletterar de särskilda rättsstatsinsatserna med omfattande insatser för att främja *reformen av den offentliga förvaltningen* bland alla partner på västra Balkan. Detta arbete bidrar till att ta itu med allmänna strukturella problem i den offentliga sektorn, som nämns i iakttagelse 32

[”t.ex. otillräckligt med personal och otillräcklig utbildning, eller avsaknad av en policy för att behålla personal, vilket leder till hög personalomsättning”]. Arbetet med reformen av den offentliga förvaltningen omfattar stöd och vägledning samt omfattande och systematisk övervakning av den offentliga förvaltningens kvalitet (i samarbete med OECD/Sigma) och regelbunden politisk dialog på hög nivå.

Kommissionen stödde också viktiga reformer av civila myndigheter och stärkte reformerna av den offentliga förvaltningen på västra Balkan för att minska det politiska inflytandet över den offentliga förvaltningen och den icke-objektiva personalomsättningen. Klausuler för att minska omsättningen av personal som utbildats med EU-medel läggs dessutom till i relevanta IPA-projekt.

38. Anpassningen av stödet vid betydande brister i framstegen och resultaten används på åtgärdsnivå. En åtgärd kan inte genomföras så länge de genomförandevillkor som anges i åtgärdsdokumentet inte är uppfyllda. Dessutom anges för EU-finansierade åtgärder att underlåtenhet att uppfylla de krav som anges ovan kan leda till krav på återbetalning av medel inom ramen för detta program och/eller omfördelning av framtida finansiering.

Kommissionen påminner om att EU:s medlemsstater, genom sitt deltagande i IPA-kommittén, rådfrågas om genomförandet av IPA-stöd, bland annat när det gäller att anpassa det ekonomiska stödet vid en betydande tillbakagång eller ihållande brist på framsteg från stödmottagarens sida.

39. Kommissionen är noga med hur den använder villkorsinstrumentet på grund av dess många konsekvenser, inklusive anpassning av det ekonomiska stödet vid en betydande tillbakagång eller ihållande brist på framsteg från stödmottagarens sida. På projektnivå är situationen tydlig: ingen utbetalning sker om ett överenskommet villkor inte uppfylls eller om framsteg fortsättningsvis inte görs inom ett prioriterat reformområde (se exemplet Bosnien och Hercegovina i ruta 2). När en tydlig rättsstatlig tillbakagång har skett i ett land har kommissionen inte tvekat att minska det årliga anslaget för det landet, som t.ex. i fallet med Turkiet inom ramen för IPA II eller i fallet med Bosnien och Hercegovina i samband med bristande framsteg inom samhällsstyrningen. Kommissionen har också ökat finansieringsramen för länder som gör stora framsteg på rättsstatsområdet (resultatbaserad belöning, se punkt 40), t.ex. Nordmakedonien.

40. IPA II-förordningen innehåller en uttrycklig rättslig grund med en omvänd mekanism som gör det möjligt att anpassa det ekonomiska stödet utan åtskillnad mellan sektorer vid en betydande tillbakagång eller ihållande brist på framsteg från en stödmottagares sida (se artikel 14.2).

I artikel 14.2 står följande: ”Stödet ska vara riktat och anpassas till de specifika omständigheterna för de stödmottagare som förtecknas i bilaga I, med beaktande av ytterligare insatser som krävs för att uppfylla medlemskapskriterierna och stödmottagarnas kapacitet. Stödet ska differentieras i fråga om omfattning och intensitet med hänsyn till behoven, engagemanget för reformerna och framstegen med att genomföra dem.” I riktlinjerna för budgetstöd beskrivs vidare de tillämpliga villkoren för betalningar.

I enlighet med förordningen utökades IPA II-stödet som ett sätt att belöna framsteg och minskades likaså vid en allvarlig tillbakagång. Turkiet är ett exempel där kommissionen på eget initiativ har minskat anslagen i den årliga budgeten sedan 2017 på grund av en tillbakagång i fråga om grundprinciperna. Dessa beslut fattades efter Europaparlamentets resolutioner och rådets slutsatser om Turkiet. För Bosnien och Hercegovina minskades finansieringsramen med ungefär hälften av anslaget på grund av bristande framsteg inom samhällsstyrningen, som är av direkt betydelse för rättsstaten.

Det ekonomiska stödet till Bosnien och Hercegovina anpassades, vilket revisionsrätten betonade i ruta 2.

Kommissionen påminner om att den i sina finansieringsavtal med partnerländerna systematiskt inkluderar en skyldighet att följa de grundläggande värdena, vilket ger ytterligare rättsliga grunder för att avbryta eller säga upp avtalen i enlighet med budgetförordningen. I avtal om budgetstöd föreskrivs

särskilt att utbetalningar av budgetstöd formellt kan skjutas upp, tillfälligt skjutas upp, minskas eller dras in vid en tillbakagång på områdena grundläggande värden och rättsstatsprincipen.

41. I IPA III-förordningen anges hur reglerna om ändring av ekonomiskt stöd kommer att påverka tillhandahållandet av finansiering. Skäl 32 och bestämmelserna (artikel 8.5) i IPA III-förordningen innehåller all nödvändig information i detta avseende.

47. När det gäller projekt 20 ("Bekämpning av allvarlig brottslighet på västra Balkan") visar den slutrapport som har mottagits och senare godkänts i enlighet med avtalsförpliktelse att merparten av projektets resultat har uppnåtts.

51. Kommissionen påminner om att yttrandefriheten också finansieras inom ett antal andra områden, särskilt demokrati och samhällsstyrning samt grundläggande rättigheter. Kommissionen hänvisar till sina synpunkter i punkt V ovan.

53. Kommissionen ökar sina ansträngningar för att förbättra projektets utformning och resultatrapportering.

55. Kommissionen bedömer hållbarhet som måttet på i vilken utsträckning de fördelar/resultat (output och utfall) som uppnås sannolikt kommer att fortsätta efter genomförandeperioden. Hållbarhet omfattar frågor som stödmottagarnas egenansvar, deras institutionella förvaltningskapacitet och resurser som de åtar sig att tillhandahålla för tillämpning och underhåll av resultaten när projektet har slutförts. Kommissionens stöd ges och bör ges på medellång till lång sikt inom denna sektor för att åtfölja grundläggande reformer. Detta innebär att det kommer att fortsätta att finnas projekt inom denna sektor som alltid kommer att bidra till nästa steg i den långa processen.

Att det finns ett uppföljningsprojekt innebär inte i sig att det ursprungliga projektet inte var hållbart åtminstone i viss mån.

57. Kommissionen betonar att en övergripande förändring på rättsstatsområdet är en del av en långsiktig process som kommissionen kommer att fortsätta att stödja.

SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

71. Kommissionens årliga rapporter för perioden 2014–2020 visar att alla partner på västra Balkan har gjort vissa framsteg på rättsstatsområdet och att vissa partner i synnerhet har visat goda och bestående framsteg. EU-stödets inverkan på rättsstaten har varierat.

Rekommendation 1 – Stärka mekanismen för att främja rättsstatsreformer i utvidgningsprocessen

Kommissionen godtar rekommendationen.

Kommissionen påminner om att man enligt den reviderade utvidgningsmetoden har lagt en stadig grund för ett starkare engagemang i rättsstatsprincipen. Denna princip är fortfarande hörnstenen i anslutningsprocessen och kommer att bestämma den övergripande framstegstakten för varje utvidgningspartner på dess respektive väg mot EU.

Kommissionen instämmer i nyttan med att fastställa mål och riktmärken. Kommissionen använder redan dessa instrument i utvidgningsprocessen för vart och ett av de enskilda länderna. För länder som förhandlar om anslutning görs detta genom olika öppningsriktmärken, interimistiska riktmärken och avslutningsriktmärken för kapitlen 23 och 24. För länder som inte förhandlar sker detta i strategiska dokument, såsom kommissionens yttrande om Bosnien och Hercegovinas ansökan om EU-medlemskap. Dessa mål och riktmärken övervakas regelbundet av kommissionen och rapporteras i dess årliga rapporter om rättsstatsprincipen till rådet för länder i förhandlingar och i dess årliga rapporter för hela västra Balkan.

74. Kommissionen anser att civilsamhälleliga organisationer spelar en mycket viktig roll i den process som leder fram till anslutningen.

EU:s ekonomiska stöd till det civila samhällets insatser i regionen är stort, omkring 250 miljoner euro för perioden 2014–2020, och baseras på projekt på medellång sikt som ofta förnyas.

Samråd med det civila samhället om beslutsfattande och reformprocesser följs upp i en regelbunden politisk dialog om reform av den offentliga förvaltningen med myndigheterna (t.ex. särskilda grupper för reform av den offentliga förvaltningen) och är ett av tre fokusområden inom ramen för den EU-finansierade årliga övervakningen av riktlinjerna för stöd till det civila samhället från GD Utvidgning, som genomförs av EU:s tekniska stöd till organisationer i det civila samhället. Båda är verktyg av direkt relevans för rättsstaten. Denna analys ingår sedan i kommissionens egen övervakning, rapportering och politiska dialog. De regelbundna rapporter om reform av den offentliga förvaltningen som utarbetas av OECD/Sigma innehåller ytterligare uppgifter om offentliga samrådsprocesser, som återspeglas i kommissionens utvidgningspaket.

Rekommendation 2 – Intensifiera stödet till den del av det civila samhället som arbetar med reformer av rättsstaten och mediernas oberoende

Kommissionen och Europeiska utrikestjänsten godtar delvis rekommendationen.

Kommissionen erkänner den nyckelroll som det oberoende civila samhället och medierna kan spela i ett demokratiskt pluralistiskt samhälle som bygger på rättsstatsprincipen. Kommissionen stöder det civila samhället och medierna i utövandet av deras viktiga rättsstatliga funktion genom programplaneringen, genomförandet och övervakningen av resultaten av det ekonomiska stödet, som uppgår till omkring 250 miljoner euro inom ramen för IPA II. Kommissionen stöder dessutom det civila samhället och medierna genom systematiska åtaganden och samråd inom ramen för beslutsfattandet och utvidgningsprocessen. I synnerhet engagerar sig civilsamhälleliga organisationer konsekvent i de processer som åtföljer stabiliserings- och associeringsavtalen och i utarbetandet av de årliga utvidgningsrapporterna. Vidare anordnar kommissionen årliga evenemang för engagemang och utbyte med det civila samhället, såsom konventet om rättsstatsprincipen i Bosnien och Hercegovina. Kommissionen ger också offentligt stöd och uppmuntrar civilsamhälleliga organisationer att regelbundet spela en aktiv roll både i huvudkontoren och lokalt genom EU:s delegationer i partnerländerna på västra Balkan.

Europeiska utrikestjänsten deltar inte i processen för programplanering, genomförande eller resultatövervakning för det ekonomiska IPA-stöd som behandlas i rapporten, men den tillhandahåller a) stöd genom politiska budskap om det civila samhällets och mediernas betydelse när det gäller att ta upp rättsstatliga frågor, b) stöd till civilsamhälleliga organisationer och medier i kampen mot desinformation (i linje med EU:s åtgärdsplan mot desinformation och EU:s handlingsplan för demokrati) och c) information till civilsamhälleliga organisationer och medier på västra Balkan om EU:s engagemang, inklusive EU:s integrationsprocess. Europeiska utrikestjänstens godtagande/delvisa godtagande av rekommendationerna nedan gäller inom gränserna för ovanstående uppgifter.

a) Kommissionen och Europeiska utrikestjänsten godtar delvis rekommendationen. Kommissionen vill påpeka att den inom ramen för IPA II har investerat över 250 miljoner euro i civilsamhälleliga organisationer och medier. Kommissionen kommer att fortsätta att stödja civilsamhälleliga organisationer och medier inom ramen för sin programplanering. Hänsyn kommer att tas till finansiering för civilsamhälleliga organisationer inom ramen för rättsstatsinsatser, men utan föregående öronmärkning.

b) Kommissionen och Europeiska utrikestjänsten godtar delvis rekommendationen. Kommissionen anser att projektfinansiering är den lämpligaste formen av finansiering för civilsamhälleliga organisationer, eftersom organisationsstöd i sig är riskfyllt eftersom det skapar beroende.

c) Kommissionen och Europeiska utrikestjänsten godtar rekommendationen.

Kommissionen understryker att den i stor utsträckning stöder det civila samhället och oberoende medier när det gäller att stärka deras oberoende tillsynsroll i ett demokratiskt samhälle grundat på rättsstatsprincipen. Ekonomiskt stöd till oberoende medier beviljas på grundval av objektiva kriterier som överensstämmer med EU:s prioriteringar.

d) Kommissionen och Europeiska utrikestjänsten godtar rekommendationen. Kommissionen övervakar redan civilsamhälleliga organisationers bidrag till rättsstatsprincipen genom ett särskilt Sigma-instrument.

76. Kommissionen hänvisar till sina svar på punkterna VI och 40.

Rekommendation 3 – Stärka användningen av villkorlighet i IPA III

Kommissionen godtar delvis rekommendationen.

Kommissionen tillämpar villkorlighet från fall till fall efter en grundlig analys och vederbörlig hänsyn till dess inverkan. En allmän användning av villkorlighet för all IPA III-finansiering skulle inte vara lämplig med tanke på proportionaliteten av den ändring som föreskrivs i IPA III-förordningen. När ändringar görs bör vederbörlig hänsyn tas till effektiviteten i det politiska mål som eftersträvas och behovet av att undvika oavsiktliga effekter på andra prioriterade sektorer.

I IPA III-förordningen föreskrivs att stödet ska vara riktat och anpassas till stödmottagarnas specifika omständigheter, med beaktande av ytterligare ansträngningar som krävs för att uppfylla kriterierna för medlemskap och dessa stödmottagares kapacitet. Stödet ska differentieras i fråga om omfattning och intensitet med hänsyn till behoven, engagemanget för reformerna och framstegen med att genomföra dem (demokrati, grundläggande rättigheter, rättsstatsprincipen, samarbete om migration, ekonomisk styrning osv. (dvs. principen om ”mer för mer”)).

Enligt IPA III-förordningen ska stödets omfattning och intensitet ändras i enlighet med detta vid en betydande tillbakagång eller ihållande brist på framsteg för en stödmottagare av instrumentet. På samma sätt kommer stödet också att ändras när framsteg återigen görs.

80. EU:s stöd har lett till avgörande reformer och viktiga förändringar på institutionell, lagstiftningsmässig och även operativ nivå på västra Balkan, såsom nämns ovan.

Rekommendation 4 – Stärka genomförandet och övervakningen av projekt

- a) Kommissionen godtar rekommendationen.
- b) Kommissionen godtar rekommendationen.
- c) Kommissionen godtar rekommendationen.